

است و ما مشکل بسته‌بندی داریم. ما تا نتوانیم تولید با کیفیت و با بسته‌بندی مناسب داشته باشیم نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که صادرات خوبی صورت بگیرد. ما هنوز روی صادرات محصول باکیفیت نتوانستیم تمرکز کنیم و از سوئی نیز ما با تغییر قوانین متعدد به دلیل تحریم‌ها روبه‌رو بودیم که البته دولت‌ها تلاش کردند با مسائل تحریمی با تغییر سیاست‌هایی که اتفاق افتاد، مقابله کنند. طی سال‌های اخیر در حوزه صادرات و واردات تصمیماتی گرفته شد و استراتژی‌هایی پیش‌بینی شد که در خیلی از موارد مانع صادرات بود. ما در بحث ارز صادراتی چندین تغییر داشتیم تا رسیدیم به روشی که الان داریم و البته این روش نیز مسأله دارد و خیلی از صادرکنندگان ما نمی‌توانند پول خود را بازگردانند. این مسائل حوزه داخلی و تغییر قوانین باعث می‌شود که در صادرات با مشکل مواجه شویم. ما می‌دیدیم که در دولت گذشته شبانه با تغییر قوانین، صادرات یک محصول را ممنوع می‌کردند و یک شبه کار برخی واحدها تعطیل می‌شد. در دولت جدید، به نوعی از تغییرات سریع در قوانین جلوگیری کردند که این خود باعث ثبات نسبی در بازار شد.

از سوئی نیز قوانین برگشت ارز بخش خصوصی با توافقی‌های جدیدی با دولت در حال انجام است و تا جایی که توانستند امتیازاتی ارائه کردند که ارز راحت‌تر به کشور برگردد. ما اگر بخواهیم روی صادرات کار کنیم باید روی فرهنگ صادراتی کار کنیم. متأسفانه یک فرهنگی در این زمینه جا افتاده به نحوی که ما توقع داریم همه کالاها را تولید کنیم و از سوئی نیز صادرات بالا داشته باشیم، ولی ما باید روی مزیت‌ها کار کنیم و عدم تمرکز روی صادرات باعث شده که به کار لطمه بخورد. روی دو تا کالاهایی که ما مزیت زیادی داشتیم

و چین ایجاد شده که این مسائل جدا از برجام است. در این زمینه چه دیدگاهی دارید؟

در بحث کشورهای هدف برای صادرات به دلیل تحریم‌ها با کشورهای کار کردیم که با ما همراهی داشتند. در سال‌های اخیر هزینه‌های حمل بین‌المللی به قدری گران شده که خیلی از کشورها ترجیح می‌دهند این کار را با همسایه‌ها انجام دهند. با کشورهای اطرافمان به این دلایل در سال‌های اخیر توانستیم بهتر کار کنیم و باید سعی کنیم بیشتر کار کنیم و رویکرد خوبی در این دولت اتخاذ شد.

در عمل هم دیدیم که باید با کشورهای کار کردیم. تمایل به همکاری دارند کار کنیم. در قالب پیمان‌های منطقه‌ای نیز هر چقدر بیشتر بتوانیم کار کنیم از نظر اقتصادی به ما کمک می‌کند. چین و روسیه از قدرت‌های دنیا هستند و خیلی از فناوری‌ها را دارند که ما نداریم. از نظر فناوری به دلیل تحریم‌ها عقب افتادیم و این کشورها می‌توانند به ما کمک کنند.

در مخازن مشترک با قطر در پارس جنوبی به‌عنوان نمونه در برخی مخازن هلیوم داریم که به دلیل تحریم‌ها نتوانستیم جدا کنیم و الان قراردادی با روسیه بسته شده که بتوانیم این کار را انجام بدهیم. افغانستان و عراق و امارات از مشتری‌های قدیمی ما هستند و ما در سال‌های اخیر صادرات کمتری به این کشورها انجام دادیم در صورتی که پتانسیل بالایی در این کشورها وجود دارد که ما بتوانیم به این کشورها صادرات کنیم. باید روی کالاهایی که در این کشورها مورد نیاز است مانند مواد غذایی کار کنیم. برای کشورهای اطراف ایران به دلیل پیشرفته بودن صنایع می‌توانیم با صادرات تکنولوژی بخشی از بازارهای آنها را بگیریم.

وضعیت تعامل با سازمان توسعه تجارت چگونه است؟ سازمان توسعه تجارت در این

سازمان توسعه تجارت در این دوره و دوره قبل یکی از ارکان دولت بود که همکاری خوبی با بخش خصوصی داشت و در این دوره نیز عملاً از بخش خصوصی حمایت می‌شود

مانند پسته و فرش عملاً بازار را از دست دادیم به دلیل اینکه تمرکز را روی کالاهایی گذاشتیم که عملاً مواد اولیه آن از خارج وارد می‌شود. در برخی کالاها، مواد اولیه از چین وارد و در ایران تولید می‌شود در صورتی که این کالا در چین ارزان‌تر تولید می‌شود. به این دلایل راهکاری که می‌توانم برای بهبود شرایط صادرات پیشنهاد بدهم این است که با بخش خارجی تعامل خوبی داشته باشیم و بحث برجام و FATF را تعیین تکلیف کنیم. در بحث داخلی روی کیفیت و بسته‌بندی اگر بیشتر بتوانیم کار کنیم و روی مزیت کالاهای صادراتی کار کنیم و دولت به اینها کمک کند، می‌تواند باعث صادرات پایدار شود.

دولت سیزدهم رویکرد را به سمت تجارت با کشورهای همسایه تغییر داد و یک‌سری پیمان‌های منطقه‌ای مانند شانگهای و اوراسیا را دنبال کرد. همچنین تعامل بیشتر با روسیه